

VERŐFÉNYES BALATON

Olajpasztell, papír, 73x102cm
 Jelezve jobbra lent: Egrý József Badacsony

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft
 Starting price: 48 000 EUR

ÚTKERESÉS

Közismert, hogy Egrý pályája kezdetén sem a festőtársai-
 val, sem a művészeti írókkal nem találta a közös hangot.
 Riasztották a kollégák és a kritikusok hangzatos esz-
 mecseréi, a művészeti közélet „kimódolt és mesterkél-
 t kulisszái”. Igazi emberkerülőnek bizonyult. Talán épp gát-
 lásaiból adódóan, nehezen tudott érvényesülni a buda-
 pesti és a párizsi művészeti életben, eközben pedig a várva
 várt sikerek is elkerülték zárkózott lényét.

Párizsi visszaemlékezéseiben érzékletesen írja körül sa-
 nyarú helyzetét: „Nemigen merem senkinek elmondani az
 észrevételeimet. Félttem, hogy kinevetnek, mint ahogy kiné-
 vettek több ízben, mikor valamiben véleményt nyilvánítot-
 tam. A kollégáim vitái közepette valahogy úgy tűntem ki,
 mint akinek nincs és akinek nem lehet számottevő vélemé-
 nye. A művészetben a legközönségesebbnek, legtehet-
 ségtelenebbnek tartott pár magyar. ... Néha magam is azt
 hittem, nevetséges, hogy piktúrával foglalkozom. Én így
 még jobban kerültem minden társaságot, még a múzeu-
 mokba is félve mentem.”

ARS PRIVATISSIMA

Egrý az 1900-as évek elején közel két évtizededen át hiába
 kereste művészetének hitelesebb kifejezési formáját. Csak
 félsikereket könyvelhetett el, mígnem az I. Világháború
 alatt felfedezte magának a Balatont.

Keresve sem találhatott volna tökéletesebb menedékhe-
 lyet, mint az állandó nyüzsgéstől távoli tó békés világát.
 A Balaton csodálatos mikroklímája teljesen átformálta pik-
 túráját. „Szemünk olthatatlan szomjival issza ezeket a szín-
 folyamokat, mert bennük a riasztó világ elől való menekvés,
 a magánemberség sugarasan övezett berkeiben való bé-
 kés meghúzódság vigasza várja a lelket, akár a borban. Egrý
 és a többi új magyar festő művészetében ez a lelki privatizá-
 lás még elnyugszik, még szélesen, örömsően szétterül a
 hazai táj gyönyörű puha ölében.” – idézi meg Egrý festé-
 szetének kiteljesedését Kállai Ernő.

SZIMBÓLUMTEREMTÉS EGRY FESTÉSZETÉBEN

Egrý balatoni képein a táj jóval többet jelent a látvány szub-
 jektív átiratánál. Festményeivel túllép az „önkéntes” mű-
 vészi átlényegítésen. Képei láttán egyfajta kozmikus él-
 mény tölti el a szemlélőt. Szimbólumteremtő képessége
 Van Gogh művészetéhez hasonló. Miként a holland, ő is a
 természetből indult ki. A látványt analizálva jutott el a saját-
 os képorganizmus megteremtéséhez. Ebből fakadóan
 művészetének egyik kardinális problémájává vált, hogy
 miként tud az érzéki-konkrét szférán belül, a szenzualiz-
 mus talaján maradva, azt megőrizve eljutni az eszmei
 szimbolikus jelentésekig. Egrý így bizonyos értelemben
 „idealizálta” környezetét, amit egy naplófeljegyzésben
 egyenesen célként fogalmazott meg önmaga számára:
 „életem egyik legnagyobb élménye volt, amikor halászok-
 kal kimentem a vízre...valami remegő pára összekötötte
 körülöttem az eget és a vizet, s ekkor úgy éreztem, hogy
 valahol a végtelenség közepén vagyok... Szinte tárgyaltan
 volt az inspiráció, ami hevített, képeimből kimaradtak a
 záróvonalak, színeim lebegőkké lettek, s arra törekedtem,
 hogy a mindenséghez való viszonyomat fejezzem ki
 általuk.”

Kaszás Gábor

Vincent VAN GOGH: Táj ciprusokkal Arles közelében, 1889
 National Gallery, London

